

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل			
تکمیل مآخذ و ویرایش نهایی	ویرایش دوم	ذکر مآخذ	تصحیح و ویرایش اولیه

تحفه‌هایی از گنجینه‌ی معارف امام باقر علیه السلام (۲)

امام باقر علیه السلام فرمودند: «**أَنَا شِيعَةُ عَلِيِّ علیه السلام**» می‌خواهید بدانید شیعه‌ی امیرالمؤمنین علیه السلام چه کسانی هستند؟ «**أَنَا**» اداتِ حصر است؛ در زبان عربی یعنی این است و جز این نیست؛ منحصرأ شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام چنین کسانی هستند:

«**الْمُبَادِلُونَ فِي وِلَايَتِنَا**» خصوصیت اول این است که در راه ولایت اهل بیت حاضرند خرج کنند؛ بذل و بخشش کنند. «**الْمُبَادِلُونَ فِي وِلَايَتِنَا**» یعنی برای دفاع از حریم ولایت، برای دفاع از مکتب ائمه علیهم السلام و جامعه‌ی ولایی دستشان داخل جیبشان می‌رود؛ خرج می‌کنند؛ بذل و بخشش می‌کنند؛ چه بذل و بخشش مالی و چه بذل و بخشش اعتباری و آبرویی؛ از موقعیتشان سرمایه‌گذاری می‌کنند؛ این خصوصیت اول.

خصوصیت دوم: «**الْمُتَحَابُّونَ فِي مَوَدَّتِنَا**» شیعیان راستین امیرالمؤمنین علیه السلام منحصرأ کسانی هستند که در راه محبت و مودت ما اهل بیت، به همدیگر محبت دارند؛ همدیگر را دوست دارند؛ محبت و دوستی متقابل بین آنها حاکم است. «**الْمُتَحَابُّونَ فِي مَوَدَّتِنَا**» به سبب محبت و مودتی که به ما اهل بیت دارند، به همدیگر عشق می‌ورزند و همدیگر را با تمام وجود دوست دارند.

خصوصیت سوم: «**الْمُتَزَاوِرُونَ لِأَحْيَاءِ أَمْرِنَا**» به خاطر احیاء امر ما اهل بیت، به خاطر احیاء حرکت، مکتب، مرام و مذهب ما اهل بیت به زیارت همدیگر می‌روند و با هم ارتباط برقرار می‌کنند. انگیزه‌ی ارتباط، آمدوشد و دید و بازدیدهایشان احیاء امر ماست. حضور در مجالس دینی یکی از مصادیق بارز این موضوع است؛ دوستانی که در جلسات دینی، یکدیگر را می‌بینند؛ جلساتی که انگیزه‌اش احیاء امر

اهل بیت علیهم السلام است؛ گرچه دید و بازدیدهای خصوصی و دوستانه و به خانه‌ی همدیگر رفتن و همدیگر را دیدن نیز اگر انگیزه‌های دینی و معنوی داشته باشد، از مصادیق دیگر این عبارت است؛ یعنی کسانی که دوستی و محبتشان که انگیزه‌ی این مراودات و آمودشدها و دید و بازدیدهاست، نتیجه‌ی اعتقادات دینی و باورهای مذهبی‌شان است و به این سبب است که با هم دوست هستند و آمد و شد دارند: **«الْمُتَزَاوِرُونَ لِأَخْيَارٍ أَمْرًا»**.

خصوصیت چهارم: **«الَّذِينَ إِذَا غَضِبُوا لَمْ يَظْلِمُوا»** منحصرأً شیعیان ما کسانی هستند که وقتی خشمگین می‌شوند، ستم نمی‌کنند؛ یعنی خشم و عصبانیت عنان اختیار را از کف آنها خارج نمی‌کند که کنترل از دستشان خارج شود و نفهمند چه کار می‌کنند و برای اعمال خشم‌شان حق دیگران را تضییع کنند؛ ظلمی به دیگران بکنند؛ آبروی کسی را ببرند یا حقی از کسی پایمال کنند. **«الَّذِينَ إِذَا غَضِبُوا لَمْ يَظْلِمُوا»** کسانی که وقتی خشمناک می‌شوند، ستم نمی‌کنند؛ به حقوق فردی که نسبت به او خشمگین شده‌اند، تعدی نمی‌کنند. ولو خشم‌شان به حق است و جا داشته که از دست او عصبانی باشند؛ اما این عصبانیت را با اجحاف و ظلم به او اعمال نمی‌کنند.

خصوصیت پنجم: **«وَ إِذَا رَضُوا لَمْ يُسْرِفُوا»** وقتی هم که از کسی خوشحال، راضی و خرسندند؛ اسراف نمی‌کنند؛ که آنجا هم عنان اختیار از کف بدهند و هرچه پیش آمد را انجام دهند؛ حدود الهی را مراعات نکنند و اسراف بورزند و نسبت به کسی که از او راضی و خشنود هستند، زیاده‌روی کنند.

خصوصیت ششم: **«بَرَكَتٌ عَلَى مَنْ جَاوَزُوا»** شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام برای مجاوران، برای کسانی که در کنار آنها هستند و برای همسایگان‌شان مایه‌ی برکت و خیر هستند.

خصوصیت هفتم: **«سَلَامٌ لِمَنْ خَالَطُوا»**^۱ و با کسانی که با آنها مخالطه، آمیزش و ارتباط دارند، در سلم و صلح و صفا هستند. **«سَلَامٌ»** یعنی در پیوندها، آمیزش‌ها و ارتباطاتشان، سلامت نفس دارند؛ شیطنت،

^۱ ابن شعبه‌ی حرانی، تحف العقول، ص ۳۰۰ و مجلسی، بحار، ج ۷۵، ص ۱۸۰.

کینه‌توزی، نقشه کشیدن و قصد بر خدعه کردن در روابطشان نیست؛ سلم و سلامت کامل هستند و با وجودی کاملاً از در صلح بیرون آمده، به سمت مخالطان خودشان و کسانی که با آنها آمیزش و ارتباط دارند می‌روند.

پس این خصوصیات را یکبار مرور می‌کنیم: «إِنَّمَا شِيعَةُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمُتَبَادِلُونَ فِي وِلَايَتِنَا» در راه ولایت ما بذل و بخشش می‌کنند؛ «الْمُتَحَابُّونَ فِي مَوَدَّتِنَا» به سبب مودت ما و در راه دوستی ما اهل بیت، نسبت به هم مهر می‌ورزند؛ «الْمُتَزَاوِرُونَ لِأَحْيَاءِ أَمْرِنَا» به خاطر احیاء مکتب و آیین ما به زیارت و دیدن همدیگر می‌روند؛ «الَّذِينَ إِذَا غَضِبُوا لَمْ يَظْلِمُوا» کسانی که وقتی خشمناک می‌شوند، ستم نمی‌کنند؛ «وَ إِذَا رَضُوا لَمْ يُسْرِفُوا» کسانی که وقتی خرسند و خشنود می‌شوند، خارج از حد عمل نمی‌کنند و اسراف نمی‌کنند؛ «بَرَكَتٌ عَلَى مَنْ جَاوَزُوا» برای مجاوران خودشان مایه‌ی برکت و خیر هستند؛ «سَلَّمَ لِمَنْ خَالَطُوا» نسبت به کسانی که با آنها مخالطه و آمیزش دارند، در سلم و صلح و صفا هستند.

امیدواریم این آموزه‌ها آویزه‌ی گوش ما شود و به برکت ائمه عليهم السلام، اسم تشییع با مسمای حقیقی آن در وجود ما تلفیق شود.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ